

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Széchenyi utca 10.
a hvá minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

Az Egyenlőség megjelenik minden vasárnap.

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük márczius elején lejárt, lapunk e heti számához postaltalványokat mellékelünk. Kérjük a t. előfizetőket megrendeléseiket mielőbb megújítani, hogy a lapszétküldése iránt tájékozva legyünk.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. Széchenyi-u' cza 10. sz.) küldendők.

Egy miniszteri körrendelet.

Tisza Kálmán belügyminiszter az ország összes törvényhatóságaihoz körrendeletet intézett, melyben őket a fajok és felekezetek közötti gyűlölség terjesztésének megakadályozására felhívja.

Mi számtalanszor figyelmeztettük a kormányt arra a veszedelemre, mely a társadalmi rendet, a polgári békét, szóval az állam összes érdekeit fenyegeti épen azon elemek részéről, melyeket a belügyminiszter az ő körrendeletében lelkiismeretlen izgatóknak bélyegez. Most végre átlátja a kormány maga is, hogy e lelkiismeretlen izgatók nemcsak a zsidó felekezetű lakosság, hanem az egész társadalom nyugalmát feldolnı akarják és hogy az antiszemita bujtogatás nemcsak a zsidók, hanem az egész ország létérdekeit sérti.

Vége átlátja!

Igaz, hogy a mozgalom hullámai már az orrát kezdtek csapdosni a kormánynak; de az mindegy.

A körrendelet megvan, most már csak az a kérdés, mit ér és mennyiben fogja útját állani a belügyminiszter által oly sajnosan tapasztalt lelkiismeretlen izgatásoknak?

A körrendelet erélyes hangon szól ugyan, de mi nagyon jól tudjuk, hogy a legerélyesebb szó is csak szó, amely elhangzik, miként elhangzék vala nagyon sok szép beszéd Tisza Kálmán ajkairól, anélkül, hogy az antiszemita urakat megindította volna.

Tisza Kálmán átlátja ugyan már a veszedelmet de radikális kúrara elhatározni még nem tudja magát.

Az antiszemitizmust és az ezzel járó felforgató és forradalmi törekvéseket azzal a körrendelettel, melyet a belügyminiszter ur a törvényhatóságokhoz intézett, megszüntetni nem lehet.

Törvény, rendelet van elég, mely a fosztogatást

a lázadást, a bujtogatást szigoruan sujtja, de azért a mult nyáron mégis fosztogattak, raboltak lázitottak és izgattak. Nem új rendelet, semnem új törvény szükséges a társadalom megmentésére, hanem új szellem, új eszme.

Ezt pedig hiába várjuk attól a kabinettől, melynek tagjai a „be nem avatkozó“ Pauler és a minden irány felé kacérkodó Trefort.

Addig, amig a vallás és közoktatásügyi kormány egyszer azt a szemrehányást teszi a zsidóságnak, hogy tulságos számmal törekszik a tudományos pályákra, más alkalommal pedig állítólag fájdalommal tapasztalja, hogy a zsidók tulságos számmal adják magukat a kereskedelemre és ismét máskor meg szintén „fájdalommal“ konstatálja, hogy a zsidók a korszellemmel haladni nem akarnak és hogy mai nap is kaftánt viselnek és hajtincseket növesztenek; addig, mig Trefort ur ilyen ellenmondásokkal szekirozza a zsidóságot, csak hogy „jó vért csináljon“ az antiszemiták táborában, még csak álmódni sem lehet a szomorú állapotok megváltozásáról.

Tisza Kálmán miniszterelnök sokat tesz ugyan a mozgalom elfojtására, de nem tesz m i n d e n t és azért állt be az ellenkező eredmény: a mozgalom óriási terjedése és most már fenyegetőleg fellépő propagandája:

Egy igazi szabadelvű kormány nem leczkértet meg egy felekezetet, mert e felekezet tagjai közül sokan tudományos pályákra készülnek: de ha már ez szálla a szemében, akkor legalább ne haragudjék, hogy a zsidók közül sokan kereskedelmet űznek.

Egy igazi szabadelvű kormány nem nézheti közönyösen, miként hurezolnak 74 zsidó honpolgárt börtönbe egy középkori vád miatt, melynek mesebeli alapja csupán a vénasszonyok pletykáiban gyökerezik.

Ha Pauler ur a t.-eszlári perben kötelességét teljesítette volna, akkor most Tisza Kálmán urnak nem kellene körrendeleteket intézni a törvényhatóságokhoz a veszélyeztetett társadalmi rend és polgári béke érdekében.

Ilyen körrendeletek nemcsak szabadelvű, hanem reakciós kormányoktól is telnének; mert olyan kormány nem képzelhető, mely a jogrend felforgatását, a polgárok vagyon- és életbiztonságát büntetlenül megtámadni engedné. Addigsohase lesznek egészséges társadalmi állapotaink, amig az efféle körrendeletek szüksége fenforog. Az ezen rendeleteket szülő indokot kéne eltávolítani, ha a társadalomnak nyugalmát visszaadni akarjuk. Ehhez pedig más szellem szükséges és nem olyan, mint a milyen a mostani kormány kebelében uralkodik.

— nyi.

A választások előtt.

Körülbelül 15 esztendeje, hogy egy szellemdús ausztriai államférfi monarchiánkat a valószínűtlenségek országának nevezte s ezzel azt akarta kifejezni, hogy fatalisztikus semmittevással és ölben nyugvó kezekkel szoktuk az eseményeket bevárni mindig azon kellemes, bár mivel sem indokolt remény által ringatva, hogy nem valószínű, miszerint a fenyegető esemény bekövetkezni fogna.

Ámde fatalizmusunk mellett nagy „pechünk” is van, és így a valószínűtleneknek tartott balesetek rendszeren mégis csak megtörténtek s bennünket teljesen készületlen állapotban megleptek.

Akkor aztán megkezdődött az ide-oda való kapcsolás és a lázas nyakra-főre való dolgozás és még nagy előny vala, ha nem jutottunk ama szerencsétlen ember helyzetébe, ki lábát kitörvén felkiáltott: Hála istennek, hogy nyakamat nem szegtem! de azért mégis nyomorék maradt a szegény.

Ha egykor monarchiánkat a valószínűtlenségek hazájának nevezték, úgy hazánkat jelenleg a lehetlenségek országainak mondhatjuk.

Avagy lehetségesnek tartotta volna valaki, hogy Magyarország a szűkkeblűség, a vallási türelmetlenségében a fajgyűlölet és üldözés fészke legyen valaha?

Lehetségesnek tartotta volna valaki, hogy Európa legszabadelvűbb országainak egyike a középkor fanatikus jelszavait fogják ismét a pártok zászlaira írni?

Avagy azt, hogy a világ leglovagiasabb nemzetének egyike megtérni fogja, hogy egy maroknyi haszonleső állhazafi az önzés megfertőzte politikáját oly soká büntetlenül folytathassa? Vagy ki hitte volna, hogy Magyarországon a felvilágosodott közszellem oly megszégyenítő és megdöbbentő mélységre süledhessen valaha, hogy egy **H o r v á t h** Boldizsár kény-

telen lesz meghátrálni az antiszemitizmus őrvongó orgiái előtt?

Lehetségesnek tartotta volna-e valaki, hogy az évek óta haldokló felsőház utolsó vonaglásában egész erejét összeszedni fogja a végből, hogy megtört hangjával a haladó korszellem elébe egy tehetetlen „veto“-t ordítson?

Ki hitte volna, hogy ezen méltóságteljes óriás egy újabbi Antaeusként az alacsony szenvedélyekkel szövetkezni és a pálinkás putikák törzsvendégeinek politikájával paktálni fog a végből, hogy erőt szerezzen a kormány elleni opponálásra?

Ki tartotta volna lehetségesnek, hogy a magyar törvényhozó testületnek egyik alkatrésze idegeneket fog behozni a népképviselőt által hozott törvény lerontására?

Nem tartották volna örültnek az olyan embert, aki azt mondta volna, hogy Magyarországon, alkotmányos szabadsága mellett, Schwarzenbergék, Liechtensteinok, Windischgraetzek, Lambertek s több efféle gyaszos emlékü hazafiak fognak törvényeket diktálni?

És ki tartotta volna lehetségesnek, hogy Magyarország honatyái közé oly elemek vegyülnek valaha, melyek elkerülhetetlenné teszik, hogy az országgyűlés hosszú hónapokon át a zsidók viviszekceziójával foglalkozzék?

Mindezeket és még több efféléket ezelőtt nem találtak volna lehetségesnek soha. És ime mind ezen lehetlenségek szomorú valóvá váltak!

Ámde ha mindez lehetségessé vált, ki merné meghatározni, hogy mi lehetetlen? Miben tekinthetjük ama szilárd védgátakat, melyek az országot az alacsony szenvedélyek dühöngő áradásai és pusztítása elől megmenethetnék?

Talán a szerencsétlen helyzet előidézőinek erköl-

TÁRCSA.

A vörös Izsák.

— Az Egyenlőség eredeti tárczája. —

A professzorok komoly arccal ülték körül a hosszú asztalt, a fal mentében lévő székeken pedig kíváncsi, nyugtalan tekintettel izegtek-mozogtak a szülők, akik eljöttek a „fölvételi vizsgálat”-ra, meghallgatni, vajjon becsülettel állják-e meg gyerekeik! Ott volt az öreg Ternyő Péter, aki erre a napra arany lánczot akasztott „az ő egyetlen Rudija” gomblyukába, ott volt a jó Válos Márton, a legelső gencsi gazda, aki unokáját hozta be a „gimnázium”-ba, ahogy ő mondja, ott ült legelől maga a szolgabíró is, kék-bársony karosszékben, mivel hogy a „gyönyörű P stikám”-nak is most kellett megállania az egzámen. A fiúk a nagy terem másik részén állottak: az aranylánczos Rudika (most ép ő rajta volt a sor) legelől, a tábla mellett, kezében a szivacs meg a kréta, meglehetősen ostobán nézve azokat a számokat, miket fölírtak vele, s amikkel valami hármás szabálynak az ismeretlen X-ét kellett volna kikeresnie. Akik háta mögött voltak, összeszesugtak-bugtak, és lehetett olvasni mindegyiknek az arczáról, hogy bizony az az ismeretlen X nem igen tetszik ő nekik sem. Azaz, hogy nem mindegyikéről; aki ott állott legisleg hátul a fal mellett, az a kis esúfarcú, vöröshaju Izsák gyerek öntudatosan nézett oda a tábla felé, miközben zöld szemei ravaszul pislogattak, ajkai meg sebesen mozogtak, mintha

csak égne a vágytól, hogy elmondja hangosan is azt, amit ott magában motyogott.

A vén Salamon, aki be se mert jönni a terembe, hanem csak a nyitott ajtóból kancsalított oda a kis Izsák felé, észrevette mindjárt a fia öntudatos tekintetét és most az ő szája is diadalmas mosolyra nyilott. De hamar észrevette magát, s mintha csak halálos bünt követett volna el, hogy anyyi nagy ur előtt szegény rongyszédő léteire mosolyogni mert, rögtön iszonyuan elkomolyodott és meredt szemmel kezdte bámulni a padló kifényezett fakoczkáit.

— No Rudika! szólta a nagyságos direktor ur édes mosolygással. Hagyjuk azt a föladatot inkább másnak, ugy-e Rudika?

És a Rudika mélyen elpirulva ránczigálta ujdonatuj láncza aranysemeit, mintha csak azokkal akarta volna magát megvigasztalni, hogy nem tudott boldogulni azzal a furcsa, furcsa X-szel. A Ternyő Péter fia után (betűsorban ment) Válos uram Laczikája következett: bármint is gesztikulált feléje a mest'ram, aki eddig preceptora volt, László ifur se tudott mit csinálni azzal a három számmal, amikből egy negyediket kellett volna kisűtni. No a nagyságos szolgabíró ur fiát nem is akarták busítani azzal az áldott X-szel; így esett, hogy mikor a kis rőthaju Weisz Izsák állott a tábla elé, még ott fehérlett az a két huzás, amikkel az „egyetlen Rudika” odairta a táblára azt az ominózus betűt.

A tekintetes tanár ur gúnyosan mosolygott.

— No ugy-e fiam, te jól tudsz s z á m o l n i ?

A szolgabíró ur derült tekintettel ismerte el a kérdésben rejlő szatira kitünő voltát, míg a vén Salamon, aki ott állt a küszöbön, a lehető legkomolyabban vette a dolgot és

csősségében, hazafiságában, lelkiismeretességében vagy emberiségében bizzunk?

Hiszen ha ezek nemesebb felfogásra képesek volnának, akkor nem mentek volna oly messzire, és épen eddigi eljárásukból következtethetjük, hogy önkényt megállani soha sem fognak. Mit nekik Széchenyi, Kossuth, Deák, Eötvös, Horváth Boldizsár, kiknek fenséges eszméit amugy sem bírják felfogni? Mit nekik a hazafiság? Mit nekik a honpolgárok békeje? Ők ujságaik részére előfizetőket s maguk részére országgyűlési mandátumot akarnak szerezni. Ezt tartják a legfőbb érdeknek.

És miután csupán az antiszemitizmus létráján bírtak felvergődni, bizonyos, hogy azt önkényt elvetni nem fogják soha.

Avagy elegendő garanciát nyújt-e a kormány az antiszemitizmus további elterjedése és tulkapásai ellen?

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a kormány eddigi politikája vérmes reményekre épen nem jogosít fel bennünket.

Avagy a magasabb társaság jó szellemében bizzunk-e? Nem hiszem, hogy eddigi részvétlen passzivitásából egykönnyen kilépne, és az emberiség szent ügye mellett kardoskodni hajlandó volna.

S így hátra marad egyetlen egy — mindenestre igen hatalmas faktor — a magyar nép. Azon józan, becsületos magyar nép, melynek egyedül köszönhető, hogy meg nagyobb botránnyok és még nagyobb katasztrófák nálunk be nem állottak.

De ha szemügyre vesszük azon szemérmetlen mesterfogásokat, melyekkel az antiszemita népbolondítók a jóhiszemű népet hálóba keríteni törekednek és azon sajnós eseményekre tekintünk, melyek ezen eselszövények folytán a magyar nép körében ugyancsak történtek, akkor valóban nagy erkölcsi erő fog kelleni, hogy a magyar nép a fokozott dühvel fenyegető rohamnak ellentállani képes legyen.

Nem kívánok a vészjós háladatlan mesterségébe kontárkodni, de amnyit mindenestre mondhatok, hogy nagyon szomorú napok virradnának Magyarországra, ha az antiszemita a felszínre kerekednének. Nem azért, mintha a sárga foltoktól és a gettóktól tartanék, mert nagyon együgyű embernek kellene lennie annak, aki a mai korszellem és világ konstellációja mellett ilyesmitől tartana. Hanem igen is azért, mert ha az antiszemitizmusnak megengednék, hogy a jogrend és jogbátorság különben is már kissé rozszant szekerét az egyenes kerékvágásból teljesen kítaszítsa, azt csak igen nagy áldozatok árán lehetne ismét a kellő irányba visszahelyezni.

Ily veszély fenyegetvén a hazát, szent kötelessége minden egyes honpolgárnak, hogy minden tőle kitelhető módon a baj elhárítására közreműködjék és minden tehetségével a haza békeje érdekében harczoló nagy hazafiakat tetterővel támogassa.

A támogatás pedig, melyet az említett nemes harczosok minden egyes honpolgár részéről jogosan megkövetelhetnek, abban áll, hogy ellensúlyozva az izgatók népbolondító és rontó törekvéseit, a népet a valóságos helyzettel megismertessék.

De erre nem kell és nem is czélszerű valami nagyobb apparátust mozgásba hozni, a minők p. o. a meetingek, népgyűlések stb. — mert itt a politikáról egyáltalában nincs szó — hanem mindenki a maga körében tehetségétől kitelhetőleg az antiszemitizmus hazugságai ellenében az igazságot terjeszteni törekedjék s ne hátráljon meg részvétlenül és közönyösen az üres szájhősök badar nyelvelései előtt, hanem gondolja meg, hogy kötelességteljesítésről van szó, melynek elmulasztása csakhamar igen érzékenyen megbosszulhatná magát.

Dr. Maislis Mór.

szentül hitte magában, hogy azzal a kérdéssel a tekintetes tanár ur az Izsák okos arczkifejezésére czélt. Lám, lám, gondolja magában, milyen jól kezdődik a dolog! S ahogy aztán a kis vöröshaju Izsáknak elkezdett pörgegni a nyelve, a vén Salamon minduntalan nagyott bólintott rá fejével, mintha ő egész életében ismeretlen X-eket keresgélt volna, nem pedig rongyot vagy csontot. Hej, sok rongynak meg csontnak kellett egybegyűlnie abban a piszkos nagy zsákban, amíg tellett arra az új ruhára, amiben most a fia ott parádéz a tábla mellett! No de illik is arra a fiúra az az új ruha; legalább az öreg Salamon azt hitte, hogy még a nagyságos szolgabíró ur Kálmánkája mellett se kell elbujnia az ő Izsákjának.

Mikor a vizsgának vége szakadt, s a direktor ur ráirta valamennyi bizonyítvány hátára, hogy „fölvéttetik,” Ternyő Péter ur két ezüst forintot adott Rudikájának, s azt mondta neki: „No most, édes fiam, diák vagy már! Hadd lássuk, hogy tudsz elkölteni ennyi pénzt!” Amit a kedves Rudika sietett is megmutatni papácskájának, elhíva a czukrászhoz a szolgabíró ur Kálmánkáját és Válos Pistát, s ott aztán egy fél óra alatt szerencsésen megették a két ezüst forintot. Azaz hogy huszonkét krajczár még maradt belőle, de azon czigaretteket vettek, amit aztán a „kertek alatt” szíttak el nagy titokban. Az öreg Salamon, aki ép ott lakik a „kertek alatt,” látta is őket, amint iszonyuan köhécselve, nagy élvezettel eresztgették a füstfelhőket; jó kedve volt az öregnek és minduntalan rá-rá nézett a fiúra, aki szintén ragyogó arczczal járt mellette és váltig arról beszélt, hogy mennyire fog ő tanulni, mennyire szeretne már beszélni latinul, milyen kíváncsi az első osztálybeli bizonyítványára — és még sok mindenféléről.

Amint a három urfi észrevette a kis Izsákot, aki mindamellett, hogy a vén Salamon fia volt, olyan hamar el mert bánni azzal a csúf X-szel, az „egyetlen Rudika” biztatására odaszaladtak közelébe. Ternyő Péter ur fiatal örököse erre elprodukálta azt a kiváló művészetét, melylyel az öreg Salamon „van-e rongy?” kiabálását olyan pompásan tudta utánozni, és melylyel amnyiszor megkaczagtatta odahaza a kedves papáját.

— Vaaan-e roongy? Vaaan-e csont? kiáltott ugyanazon a furcsa orrhagon, melylyel Salamon szokta az udvarra csábitani a-cselédeket.

A kis Válos Pista nem győzött bámulni a Rudika rendkívüli talentomán és ő is próbálkozott a „van-e rongy?” kiabálásban. De neki persze nem sikerült olyan jól, amin aztán a másik kettő ugyancsak elkezdett nevetni. S a szőlőből csakhamar terczett lett, mert a három fiu egyesült torok-erővel zengte a „Salamon nótá-ját” (ahogy Kálmánka azt a hat szót elkeresztelte) és a vén rongyszedő még maga is mosolygott neki, azt mondva, hogy a „nagyságos ifiurak,” ha az ő mesterségét üznék, bizony-bizony hamar elrontanák a „seft“-jét.

Mert az öreg Salamon okos ember volt, aki tudta, hogy a „nagyságos ifiurak“-nak nem szabad elrontani az efféle mulatságát, lévén rendesen a „nagyságos ifiurak“-nak „nagyságos papá“-juk is, lévén a Kálmánka papája az üssed-i kertilet főfőszolgabírája.

Ezt szépen el is magyarázta odahaza Izsáknak, aki sehogysem bírta megérteni, mért szabad a „keresztény gyerekek“-nek az ő papáját, aki olyan jó ő hozzája, csufolni. Hisz az ő papája — ekkép okoskodott a kis tapasztalatlan — nem

A megközelíthetlenség.

Mikor a tömjén füstje, melylyel a tömeg az álpróféták egész seregének dicsőítő áldozatot hoz, eloszlik, mikor a borgőzű szájhősök ajkairól hangzó vad dithirambok kábitó hatásából az ember felocsúdik, percnyi kétkedés szállja meg a nemesebb érzelmi embert is. Hátha a világ tévedett, midőn Deák Ferenczet „a haza hőlcésének” nevezte; hátha a nemzet képviselője álmában követte őt a jog és szabadság terére, a hol a zsidókat az őket megillető emberi méltóságba visszahelyezték, a hol kimondták, hogy az a mózeshitű lény, ki e hazában született, e honban él, e nemzet nyelvén beszél, e nemzet örömeiben, fájdalmaiban egyaránt osztozik, ezentúl szintén lehet — ember és magyar polgár. Hátha önzésből, számításból emelte fel szavát Deák Ferencz az elnyomott vallásszabadság érdekében, talán a zsidók megvesztegették? Vagy talán azt lehetne hinni, hogy Kossuth a legrovidebb látású gyermeke a kornak, s nem az a lángelméjű, nemeskeblű „legdicsőbb magyar,” kinek minden szívdobbanása az édes szabadságért és egyenlőségért történt? Hátha ő olyan már, mint a gyermek, kit el lehet ámitani, barátai pedig leghütlenebb fiaik és legsötétebb lelkű polgárai e hazának, kik őt, mindannyian önérdékből, félrevezetik, csak hogy szentnek tartott szavaival a porba sujtson oly nagy hazafiakat, mint Istóczy, Péczeli Kálmán, Barri, Ónody és Verhovay?

II. József császár esztelen volt, mert az elnyomott zsidóság pártját fogta; Ferencz József királyunk sokkal tartozik Rothschildnak, különben bizonynyal kiüzne bennünket; a pápa ő szentsége kétségkívül legalább is 10.000 forintot kapott azon irásért, melyben a galád vérrágalom ellen kikelt és keresztényi szeretetet ajánlott híveinek. Báró Eötvös József, Irányi Dániel és mások ezredik ősapja valószínűleg zsidó volt vagy legalább „zsidóbérenczek;” Petőfit a kagal vette meg 1848-ban, a márcziusi napokban, mikor ez a felizgatott csócselék a zsidók megrablásától visszatartotta. Lessing és Goethe műveit meg kell égetni, Hugo Viktor a költők sorában jóval Bartók Lajos után követ-

vét még a légynek sem; hajnaltól szakadó estig talpon van, hogy keserves munkával megkeresse azt a pár krajczárt, amin alighogy el bírnak éldegélni.

Kivált most, hogy az ő számára drága könyveket kell majd vásárolni, még a szombati sütemény is le kezd maradozni az asztalról! Nem hiába ellenkezett ám édes anyja, mikor apja ki mondta a nagy határozatot, hogy taníttatni akarja a kis Izsákot. Hiába mondta szegény asszony, hogy nem győzik majd; a vén Salamon csak azt felelte rá:

— Ha már megáldotta isten az én öregségemet azal a fiával, nem akarom, hogy ő is olyan nyomorult koldus legyen, amilyenek mi vagyunk. Ha már én utánam kiálhatnak az utcagyerekek: hadd emeljenek valamikor kalapot a fiam előtt!

... Szegény Salamon — hiába kívánta! Mert bizony a „vörös Izsák” is ép úgy cipeli a zsákokat házról-házra, ép úgy kiálja a „van-e rongy”-ot ajtó, kapu előtt, mint édes apja; és őt csak ép úgy csufolják az utcagyerekek, mint ahogy csufolták a vén Salamont. Talán bizony nem tanult a kis Izsák, aztán az év végén „ötös”-öket vitt haza a kertek alatti vityillóba? Tanult biz az szegény, amennyit csak birt és az esztendő végén a sok kitünő között épen csak egyetlen jeles-e volt. (Azt is a rabbinus urtól kapta, akinek „elvé” ellen volt, tandíjmentes diáknak ennél jobb klaszist adni.) Jaj, képzelhetni, hogy megörült a vén Salamon annak a sok egyes-nek! Sára asszony nem tudta ugyan, hogy mit jelent az a sok „egyes”, de mégis azt képzelte, hogy azok az ő Izsákját a város legeslegelső diákjává teszik: nagy örömeiben aztán három nap egymás után darás czuszát főzött, mivelhogy az volt az Izsák kedves étele. Többször bizony nem

kezzék. Renan és Jokai művei helyébe Rohling műve és a „12 röpirat” teendő, mert munkáikban amazok a felvilágosodás és szeretet tanait merték hirdetni és életükben a zsidóvédelem útjára tévedtek. Grün Anasztáz, a jeles német költő, törültessék ki a hősök és nagy férfiak sorából, mert munkáiban ilyes passzusokra lehet akadni.

„Ein Jude ist's, ein Ast vom Wunderstamme,
Gefällt zerschmettert lügst, doch nicht verdorrt!
Des Markes Kern versengt von Blitzesflamme,
Des Wipfels Zweige grünend fort und fort!
Ich wohn' in engen Gassen, dunklen Grüften,
Wohin der Christ uns aus den Städten stieß;
Er ahnt es nicht, wie selbst in Drachenklüften
Des Weibes Kuss, des Kindes Lächeln süß!”

Olyan emberek, mint Horváth Boldizsár, Apponyi Albert, Jokai Mór és úgyszólván az összes képviselők, kik nem „nyilt, határozott antiszemita,” ne érdemesíttessenek a nép által a megválasztatásra. Ime, így vélekednek az Istóczy hivei. Szerintök az, a ki az üldözött zsidó és a megsértett igazság érdekében szót emel, nem becsületes ember. Rajta tehát, magyar nép, itt lesz a választás nemsokára; sorakozzatok a népméltó Istóczyak zászlaja alá, válaszsztatok meg a zalai és kerepesi-uti rabló és pusztító csócselék képviselőitekké, mert ők „nyilt, határozott antiszemita.”

Szégyen és gyalázat, hogy valaki ilyen orczátlansággal a rablást egy országgyűlési párt programja gyanánt hirdetni meri.

De még nagyobb gyalázat, hogy ennek a programnak intelligens emberek is támogatói. — Édes istenem, hová lenne ez a szegény ország, ha a nép józansága ily szégyenletes üzelmeket meg nem buktatna, ha e program hirdetői a tisztességes és hazafias elemek kezéből a zászlót kiragadnák? Mi lenne a nemzetből, ha a kopott mágnások kormányoznák, kik vagyonukat elverték; vagy néhány henczegő ifju uracs, ki minden áron akar valami lenni, vagy kicsapott jogoncok, kiknek a hónap végén jól esnék a képviselői gázsi, vagy egy pár Csatár-féle exisztencia vagy néhány fanatikus, félőrült ember és az irodalmi proletár, a kik együttvéve mindnyájan csak azt várják, hogy egy kis zavar

volt neki alkalma. a darás csuszával olyan nagy eseményeket ünnepelni, amilyen az Izsák bizonyítványa volt! Mert a diákoskodásnak, amint mondám, időnek előtte vége szakadt; vége szakadt pedig a második esztendő legelején. Nem a pénz miatt, mert a szegény Salamon télen is nyári kabátban járt, csak hogy teljék a sok könyvre, irkára, tollra, plajbászra, rajzpapírosra, törülögummira, amit az ő fia számára mind meg kellett vennie. Ahá, fogják most az olvasók gongolni, hát a vörös Izsák bizonyára garázdálkodott, aztán szépen kitétték a szűrét?

Garázdálkodott?! Én istenkém, volt-e Jóbnak annyi megadása, annyi báránytürelme, amennyivel a mi Izsáknak tűrt a pajtásai csufolódását? Édes apja nem hiába oktatta odahaza, hogy egy szegény rongyszedő fiának nincs joga visszaütni azt, aki őt megüti s visszarugni azt, aki őt megüti, visszaköpní azt, aki őt leköpi. Hanem ellenkezőleg: „aki téged megüt, az hadd írja le a föladatát a tiedről; aki téged megrug, annak magyarul el a leczkét, ha nem érti; aki leköp, annak, ha lehet, sugj, mikor akadozik. Így majd kiengesztelődnek veled, és ha nem is szeretnek meg, de legalább tűrnek majd!” Izsák ezeket a bölcs tanácsokat iparkodott is követni, és csakugyan, már a második félévben akadt neki egy pár védelmezője is — köztük a kis Válos Pista, aki öklei segélyével olyan auktoritásra tett szert az osztályban, hogy az ő jelenlétében ugyan nem merte volna senkise bántani rőthaju „protegé”-jét. Igaz, hogy az „ellenpárt”, melynek élén a szolgabíró ur Kálmánkája állott, még mindig tulnyomó többségben volt, de Izsák mindenféle apró szivességek segélyével mind több meg több pajtást hódított a Válos Pista pártjára, azaz hogy az ő pártjára, és így tör-

támadjon, hogy ma a zsidók, holnap az urak, holnapután a papok ellen mehessen rabolni és gyilkolni.

Mert mi volna más célja az antiszemita agitációnak, ha nem a rablás?

Ezek a modern honboldogítók.

Deák Ferenczet, Kossuthot a kagal megvesztegette. Tisza Kálmán pedig Rothschild nélkül öt forintot sem tudna magának szerezni.

Ezek a férfiak tehát a zsidók zsoldjában állanak. Csak Simonyi Iván, Istóczy és Ónody nem hagyták magukat „a zsidó hatalom uszályhordozóinak befogatni.”

Ezt hirdetik ők, az antiszemiták, kik a zsidóboltokba betörnek, hogy onnan mások keserves munkán szerzett vagyonát elsinkofálhassák.

B. S.

Apróságok.

A héten már nagyban kezdték az előkészületeket a legközelebbi választásokhoz. A Nemzet ingerkedik a Pesti Naplóval és az utóbbi tombol tehetetlen haragjában. De ehhez nekünk különben semmi közünk nincsen és ha nem örvendénénk annak, hogy kívülünk még akadt toll, mely a Pesti Naplónak büneit érdem szerint sujtja, hát meg se említettük volna a választási harcznak eme tolls nyitányát.

*

Érdekesebb ennél az a beadvány, melyet Kozma Sándor kir. főügyész a Szeffert-Ónody affaireben a kir. táblához intézett. A nyiregyházi törvényszék tudvalevőleg Ónody Gézát az ellene hatósági közeg elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól felmentette. Ez előrelátható volt; amire azonban elkészülve nem voltak, az, hogy a nyiregyházi törvényszék e felmentő ítéletet a prokatori törvényesavarás legprimitívabb fogásaival indokolja, mintha az egész eljárást Barri jogászi szelleme inspirálta volna. A kir. főügyész méltán felháborodott a nyiregyházi igazságszolgáltatás e legujabb ténye miatt és e felháborodásnak férfias kifejezést adott főlebbezésében. E remekmű ügyvédi és bírói körökben

tént, hogy mikor a második osztályba léptek a fiuk, a mi kis Izsákunknak már sokkal türethetőbb volt a helyzete, mint annak előtte.

... November hónapban történt az a nagy esemény melyet most el akarok beszélni. Szerdai napon, délután négy órakor. A második osztálynak ekkor kellett a tornaiskolába mennie, ahova rendszeren a tekintetes Gáborfi tanár ur is el szokta a fiukat kísélni, nehogy utközben, vagy magában a tornaiskolában rendetlenkedjenek. (A tornatanító német volt és épenséggel nem volt auktoritása.) De ezen a napon épen valami nagybátyja látogatta meg a tanár urat, aki ilyenformán egyedül engedte az osztályt a tornaiskolába menni. No képzelhetitek, hogy a fiuk épen nem szomorkodtak a dolgon és ugyancsak iparkodtak magukat kárpótolni azokért az unalmas órákért melyeket máskor a tornaiskolában el kellett tölteniök, figyelve a Peckenberg ur kommandójára: „Lápat fölemel! Ukrás elűre! Intullj!” Bezzeg most nem igen törődtek sokat a kommandóval és ha Peckenberg ur azt kiáltotta, hogy „Gezet csipőre!“, hát a fiuk csak azért is a csipő helyett a cipőjükre tették a kezüket. Ezen és más hasonló csinyeken aztán annyira megharagudott Peckenberg ur, hogy bár még csak fél öt mult hat percczel, dühösen ott hagyta a termet, nem épen szelid hangon arra szólítva fel tanítványait, hogy „Erityetek a bogolba!” Ezt se kellett kétszer mondani a fiuknak. Percz alatt künn voltak mind a csávás-téren, ahol nini! ép akkor jött ki a Lépes Dávidék emeletes házából az öreg Salamon. Zsákja már meglehetősen tele volt, fején pedig a saját kalapján kívül még más két kalapot is hordott: egyik kopottabb volt a másíknál.

A szolgabíró ur Kálmánkájának rendkívül tetszett az a

a jogászi irány egyik legtökéletesebb termékének tartatik, mely formailag úgy, mint tartalmilag a klasszicitás kifogástalanságáig emelkedik. Kozma Sándor maga szerkesztette e nevezetes okmányt, ő, aki úgy ír, a mint érez és azt állítja, amit meggyőződése sugall.

*

Többek között azt is írja Kozma Sándor főügyész ur az ő felebbezésében: „Ónody Géza nyilvános és társadalmi állásában — melyre a tek. kir. törvényszék, mint megnyugtató körülményre hivatkozik, — miként annak épen jelen cselekménye bizonyítja, Szeffert Ede kir. főügyészi helyettes legkisebb megnyugtatót sem találhatott. Az az egyén, a ki annyira nem ura indulatának és szenvedélyének, a ki annyira meg tud feledkezni épen arról a hangoztatott „társadalmi és nyilvános állásról“, hogy nyilvános helyre megközbotrányt csinálni, piszkoló szavakkal, bottal és rágalmal támad az igazságszolgáltatás egy magasabb állásu közegére: az olyan embertől egyéb is, több is, az emberi gyarlóság legszélsőbb cselekménye, a furia legmagasabb kitörése is kitelk. Az olyan ember furiozus megjelenése, akciója nem lehet megnyugtató senkire, kivéve tán azokat, a kik vele egy gyékényen árulnak.”

Ezek a megjegyzések a kir. táblához vannak intézve, de azért a nyiregyházi törvényszék is okulhat belőlük.

Felekezeti ügyek.

Nyiregyházáról azt írják nekünk, hogy az ottani két községet (orthodox és neolog) képező zsidóságot dr. Heumann Ignácznak egy hitközségé egyesíteni sikerült. Ez egyike a legfontosabb mozzanatoknak, a mely az utóbbi időben a magyar zsidóság felekezeti életében felmerült. A két tábor, melyről lelkiismeretlen egyének szakadatlanul azt kürtölik a világra, hogy egybeolvasztása ép oly lehetetlen, mint az olajnak a tüzzel való egyesítése, egy lelkes férfiú szavára egybeolvadt.

Nyiregyháza orthodox és neolog zsidósága át-

hárem kalap, és alkalmasnak hitte őket, hogy rajtuk célbadobási ügyességét bemutassa. Hamar felkapott egy követ és miután kebelbarátját, Ternyő Rudikát figyelmeztette most elkövetendő hőstettére, nekizudította a jókora kavicsot az öreg Salamon három kalapjának. Csakhogy a kedves Kálmánkát ezuttal cserben hagyta apja által is annyiszor megdicsért célbadobási ügyessége. A kavics ugyanis, ahelyett hogy a három kalapot dobta volna le az öreg rongyszedő fejről, akkorát koppant szegénynek nyakaszirtjén, hogy a vén Salamon tímolyogva rogyott a földre.

A vörös Izsák pedig, a báránytürelmű, csöndes Izságyerek, odarontott Kálmán felé. Zöldes szemei csakugy kárkáltak, ajkai ráugatództak, amit pedig kiáltott, az nem volt szó, hanem egy iszonyu bögés... És majdnem ugyanabban a perczben, amikor a vén Salamon földre rogyott Kálmán is — csakhogy nem kavicsdobástól, hanem a vörös Izsák markától. S ahogy elesett, feje neki ütődött egy kiálló kőnek s mindjárt elkezdett vérzeni. De Izsák azt nem látta. A földön vergődöt kétszer arczul ütötte, hogy a csattanást még bent a tornaiskolában is hallották, és aztán odaszaladt édes apjához, hogy fölemelje. A vén Salamon csak kissé el volt kábulva és hamar magához tért; jaj, hogy elrémült, mikor ott hon Izsák elmondta neki, mit tett ő a szolgabíróék Kálmánjával! „Menj hozzá bocsánatot kérni!” szólt az öreg Salamon. De Izsák nem ment és azt mondta, hogy inkább meghalt.

Mikor másnap elment az iskolába, Válos Pista elbeszélte neki, hogy Kálmánt vérző fejjel vitték haza és hogy legalább egy hétig nem fog eljöhetni az iskolába. Izsák erre csak azt mondta, hogy „olyan nagyon nem akartam bántani.” És ugyanezt mondta a tanár uraknak is, amikor „con-

látva a folytonos surlódások meddőségét, kezét nyújtottak egymásnak. Ez a tény legjobban bizonyítja, hogy a magyar zsidóság, melyet némely emberek két szektára felosztani akarnának tulajdonképpen mégis csak egy egységes felekezet, melynek tagjai szigorúan nagy kevésbé szigorúan alkalmazkodnak a vallásos szokásokhoz, de a mely ragaszkodás lényegileg nem változtat az egyének felekezeti állásán semmit. Mi elejétől kezdve hirdettük e nézetet és ime a nyiregyházi zsidó hitközség a legfényesebb bizonyítékot állította ki nézetünk helyessége mellett. Tudjuk, hogy nagyon sok küzdelemünkbe fog kerülni, míg ez elvek, melyek e héten a nyiregyházi zsidó hitközségben olyan pompás diadalt arattak, Magyarország többi zsidó hitközségeiben is érvényesülni fognak, de mi nem fogunk visszariadni a munkától.

Ismerjük jól azokat az elemeket, melyek a neolog és orthodox zsidóságról mint két külön szektáról beszélnek és e két külön felekezetről szóló humbugot terjeszteni, illetve fenntartani óhajtják, de mi le fogjuk álcázni e hamis prófétákat, mert nem akarjuk engedni, hogy a magyar zsidóságot mesterségesen csoportokra különítsék, melyek ellenséges állást foglaljanak el egymással szemben.

*

A pesti izr. hitközség f. é. febr. 24-én tartott rendes évi közgyűlésén W a n r m a n n Mór programmszerű előnöki megnyitójában „mint egyik főfeladatát a hitközségnek kiemelte a zsidók tudományos és irodalmi működésének támogatását.“ Kellő distingválás nélkül ezen programot sem néltatni, sem követni nem lehet. Mert miféle „tudományos és irodalmi működést“ értsünk? Hiszen a tudománynak és irodalomnak a zsidók között támogatás nélkül is annyi művelője akad, hogy szinte szenvednek alatta a gazdasági produktív tevékenységnek többi ágai és tudománynyal és irodalommal foglal-

silium* elé czitálták. Ott tudtára adták neki, hogy Csabai Kálmán csak „véletlenül“ dobott rá apjára és hogy ő (már minthogy a kis Izsák) „erőnek erejével“ egy éles kőnek verte neki a Kálmánka fejét, és hogy ezt „szánitással, készakarva“ tette, és hogy Kálmánka legalább két hónapig az ágyat lesz kénytelen őrizni. Igaz, hogy Kálmánka már egy hét múlva eljöhett az iskolába: de már akkor az mindegy volt a vörös Izsáknak, mert ő már akkor nem volt ott. — Kicsapták.

Igy lett semmivé az öreg Salamon anyai szép reménye; így omlott össze az a sok tündérvár, miket a jó Sára asszonnnyal együtt a levegőbe építgettek! Nem tudtak mit tenni a kis Izsákkal: végre, mikor már tíz helyre is szaladgáltak „protekezió“-ért, hogy vegyék be fiukat az iskolába újra, és mikor mind a tíz helyen azt mondták nekik, hogy „mire való az a nagyzás,“ mért akarnak „minden áron doktort nevelni abból a kis gyilkos vörös gyerekből“ akkor végre megadták magukat sorsuknak. Igaz, hogy sokat sirt a jó Sára asszony, amikor Izsák számára a rongyszedő zsákot varrta; igaz, hogy a vén Salamon még mindig elszomorodik, mikor a gimnázium vagy a szolgabírói hivatal előtt kell elmennie: de hát majd csak elfelejtik egyszer azokat az arany-álmokat!

Mikor a multkor otthon voltam, láttam a vörös Izsákot rongyos zsákjával a hátán. Nagyon elborultnak látszott; halvány volt az arca, a hangját pedig, mikor bekiáltott az udvarunkba, alig lehetett hallani.

— Beteg maga, Izsák? kérdeztem tőle.

— Köszönöm alássan, nagyságos ur, felelelt szomorú mosolygással.

Itt köhögési rohan jött rá, úgy hogy csak egy perc múlva folytathatta:

— Nincsen nekem semmi bajom, kérem, csak az, hogy nagyon szeretem a mesterségemet! Nagyon szeretem, nagyon..

Dr. Radó Antal.

kozó zsidók a „művelt proletárok sorsára“ jutnak. Avagy támogassuk a t h e o l o g i a i tudományokkal ex offo foglalkozókat? Sem az egyikre, sem a másikra szükség nincsen. A theologusok nem csak külfelé nem szereztek nekünk Magyarországon rokonszenvet és tekintélyt, hanem saját kebelünkben sem bírnak különös nyomatékkal. A világi tudományokkal foglalkozó zsidók pedig a legtöbb esetben épenséggel — nem zsidók, mert a középtanodába kerülő ifju mohón kapva azon szellemi élvezet után, melyet neki a hazai és világtörténet, a rendszeres nyelvművelés, ékesszólásban, irodalomtörténet és bölcsészet nyújtanak, — kedvetlenül, unalommal fordul el ősei vallásától, melyet életelen csontváznak hisz, — később közönyössel, majdnem megvetéssel hátatfordít a magasabb cél nélkülözni látszó hitközségi életnek, átengedvén a tért vagy a csökönyös vallásrajongóknak vagy a szivtelen és tudatlan szájhősöknek.

A szép után rajongó ifjuságnak ne száraz gallyat, hervadt levelet válogassunk ki az évezredes zsidó kultúra kertjéből, — hanem a bibliában, talmudban és postbiblikus történelmünkben nagyon is bőven kínálkozó üde lombot, gyönyörű virágot, azon szépet és nemest, melyet a nagyszerű való és fenséges poézis nyújtanak; — az érettebb és azért az igazság szent ideálját epedve kereső ifjut pedig avasunk be vallásunk bölcselétébe, ismertessük meg vele őseinek a biblia berekesztésével még koránt sem befejezett missziójának világtörténeti kulturális jelentőségével, hogy meggyőződjék és meggyőzhessen ő másokat is a felől, hogy a zsidóság eszményei: egyfelől az individuálitás tiszteletben tartása, másfelől a szent célokért való önfeláldozás, — egyfelől a családi szoros összetartás, másfelől a felebaráti szeretetnek minél tágabb körben való elterjesztése.

De hol és miféle eszközökkel részesítsük ifjuságunkat a jelzett oktatásban és nevelésben? Igaz, hogy már az elemi iskolában kell azt megkezdeni és az irányt megadni; de ez ép oly messze áll még az igazi oktatástól, annyira elégtelen utra valója az életnek, a mi elégtelen az elemi iskola, a papi vagy tábornoki hivatásra, ha az elemi képzés után nem következik a középtanoda és azután a felsőbb intézet. Azonban a rabbiképezés kívül széles Magyarországon középtanodánk nincsenek.

Eddig csak az ifjuságról, még pedig csak a magasabb műveltség után törekvő ifjuságról szóltam.

De az ifjuság másik nagyobb részét sem szabad elhanyagolnunk.

Es bűn volna elhanyagolnunk az ifjuság határán túl de még virágzó férfikorában lévő nemzedéket is, mert egyrészt az is kulturigényekkel bír, másrészt az ifjuság ez utóbbi buzdítására, példájára szorul.

Számos kísérletet tettek ugyan már ez irányban, de eddig sikertelenül.

Tavaly dr. Acsády Ignác „Magyar zsidó szövetkezet“ címén egyeteket akart szervezni, melyeknek főcélja az lett volna, amit Wahrmann Mór ur a pesti hitközség közgyűlésen olyan nagy szükségnek jelentett ki. Az a baj, hogy ezeket a nagy célokat egyszerű figyelmeztetéssel elérni nem lehet. Szervezés nélkül az egész csak egy néhány férfiú jámbor ohajtása marad.

Mozgalmat kellene megindítani, mely a magyar zsidóságot fölvilágosítaná a célok hazafias és szükségszerű voltáról.

Ezen terv részletes kifejtését, valamint tisztelt Acsádyur javaslatával leendő egybevetését egy közelebbi cikkre tartom fenn,

Dr. Rónai János
ügyvéd.

*

Galántha 1884. febr. 25-én. Engedje meg, tek. szerkesztő ur, hogy az összes zsidóság igazságos ügyét oly tiszta hévvel felkaroló s a népámitókat oly bátran leálcázó lapjában szerény soraim itt helyt foglaljanak. — Az újdonsült talmudtudós, N e n d t v i c h Károly ugyanis, a mióta tanárságától elcsapatott, más foglalatossága hiányában, rejtélyes s a közérkölesiségre veszélyes talmudmondatok kiaknázásában fáradozik, abban a hiszemben, hogy a R o h l i n g dicsfényéből neki is tán jut valami.

A „Függetlenség“ az itteni kaszinóból kiküszöböltetvén, nem vagyok a szerencsés helyzetben az eredeti forrásból meríteni, s így a b. lapjában közölt kivonatra vagyok utalva. A kedves exprofessor ugyanis a talmud egy mondatát czitálja, mely szerint „a zsidónak megengedettik, hogy gyermekeinek s háztársainak uzsorára pénzt adjon, hogy ezek az uzsora jó szagát megösmérjék.“

Ha egyrészt szomorú körülmény az, hogy egy — habár csak ex-professor — nem átalja hamisítványokkal félrevezetni a publikumot, másrészt elárulja az antiszemitizmus gyenge voltát, ha már ily perfid eszközökhöz kell nyuulnia. Mert tény az, hogy az exprofessor ur tudva vagy nem tudva borzosztóan hazudott, ha a fönt idézett mondatnak erőnek erejével más értelmet imputált, mint a milyen a valódi, és pedig: „hogy azok saját tapasztalásból belássák, mily nyomasztó a kamatadás, s hogy ennel fogva távol tartsák magukat min lennemü uzsorától.“

A Talmud közvele ezen mondat után eléggé világosan s minden kétértelműséget kizáróan kimondja, hogy e nézetet nem helyesli mert habár nemes indokból ered is és csak jót akar elérni, mégis veszélyes, mert a szokás nagy erővel bír s jobb, ha fogalmuk sincs az uzsoráról, mintsem a veszélynek ki tegyük a családot hogy az uzsorával megismerkedjék.

Igy ferditik el az antiszemita a legszebb tanokat és ép az ellenkezőt eszelnek ki belőlük, csakhegy gimplit lehesen fogniok.

F—m.

M á t é - S z a l k a február 26. Tekintetes szerkesztő ur! Becess lapjának 8-ik számában megdöbbenéssel láttam, miként az ott megjelent levelemben többek közt oly értelmetvesztő sajtóhiba csuszott be, melyet én megjegyzés illetőleg helyreigazítás nélkül nem hagyhatok.

A szóban levő passzus következőképen hangzik: A „választott nép“ kifejezése azt jelenti, hogy hajdanában évezredek előtt mikor az egész emberiség még bálványokat imádott, Mózes a zsidókat választotta ki arra, hogy előttük az egy is enről szóló tant hirdesse. Ez nemcsak a szentírás világos szövegével ellenkezik, mely Mózes csupán mint Isten küldöttjét tünteti fel, hanem egyszersmind kép elenség is; mert mit akar az mondani, hogy Mózes választotta Izráel népét? Vajjon az ő rendelkezése alatt állottak az akkori népek, hogy amugy kénye kedve szeriut választhatott volna közülök? De én nem is irtam, hogy Mózes, hanem hogy „az Örökkévaló választotta“ stb., mert valóban csakis ebből áll a zsidó nép „választottsága“, amint azt multi levelemben hővebben fejtegettem, és most ismételtén hangsúlyozom. Őseink sok ezer év előtt kiszemeltettek az akkori néptörzsek közül, hogy a szentírásban foglalt egy istenről, az emberek egyenlőségéről és a felebaráti szeretetről világalkotó eszmékkel legelsőben megismertessenek.

Mi nem tekintjük magukat különbeknek minden más felekezeti becsületes embereknél, mi nem álmodozunk semmiféle hatalomról s nem is áhitozunk a „világuralom“ után, amint azt nekünk ellenségeink minden alkabommal szemükre lobbantják. De nem is érdemes ezen badarságokkal komolyan foglalkozni. Legtalálabban jellemezte ezeket az országgyűlés egyik kiváló tagja, midőn egy antiszemita hős a világot fenyegető „zsidó uralom“-ról való tiradait félbeszakítván, közbekiáltott: „Igen, Jónás fogja elnyelni a csethalat.“

Liebermann Kálmán.

H I R E K.

— **Antiszemita kortesnoták.** Azokat a rimes gazdaságokat el kell olvasni és rögtön tudja az ember, hogy az antiszemita programja tulajdonképen nem más, mint a rablás. Ismételjük: az antiszemita nem akarnak egyebet mint rabolni, különben nem bujtogatnának olyan notákkal, melyeknek minden betűjéből kirí a mások vagyona és pénze utáni vágy. Annak a kortesnotának a szerzője, melyet az antiszemita szennylapok kolportálnak, ép úgy megérdemli a kötelet mint akármelyik más zshivány. De azért e hitványok mégis mernek szólni „társadalmi erkölcsökről“ ök, akik nyíltan kimondják, hogy a zsidót ütni, verni és pénztől megfosztani kell. Csodáljuk, hogy a képviselőházban még nem akadt férfiú, aki a Rohling féle hazudozásokkal szemben az antiszemita poeziséből citált néhány sort, hogy a közönség valahára meggyőződjék, miszerint a legelvetemedettebb zsidónak is több tisztessége van, mint egy antiszemita poetának. . . .

— **A pesti izr. hitközség** a mult héten tartotta évi rendes közgyűlését Wahrman Mór elnöklete alatt. Megnyitó beszédében az elnök utalt arra a sajnos körülményre,

hogy a hitközség nem áll azon színvonalon, melyen állania kellene, mint Magyarország első izr. hitközsége. Aztán felsorolta azokat a reformokat és intézkedéseket, melyek a hitoktatás, korházi ügyek s a szegények gyámolítása körül életbe léptetendők volnának. Mint egyik főfeladatát a hitközségnek kiemelte a zsidók tudományos és irodalmi működésének támogatását a mi a közgyűlésnél élénk visszhangra talált. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után a titkár előterjesztette az előljárási jelentését az 1883. évről. Ebből a következőket közöljük: A szertartási ügyosztály a lefolyt évben tüzetesen foglalkozott egy rendszabály létesítésével, mely hivatva van a főünnepek alkalmával a szent alkalomnak megfelelő rendet biztosítani s a tolongás által netán előidézhető veszélyeket elhárítani. Az előljárási e téren még egy további lépést is akar tenni. Nevezetesen elhatározta egy külön ifjusági isteni tisztelet szervezését különös tekintettel a középiskolákat látogató izraelita ifjuságra. Az új templomi magyar énekeskönyv a szöveg kidolgozásával megbízott költő betegeskedése miatt ez évben nem készíthetett el, remélhető azonban, hogy az 1884 év folytán a közönségnek már átadható lesz. — Az oktatási ügyosztály a következő tanévben, kiváló gondot akar fordítani a tornatanítás rendszeresítésére s e végből gondoskodni fog czélszerű tornahelyiségről. Gyökeres újjászervezést tervez az ügyosztály a hitoktatás terén s ennek keresztülvitelében a főváros törvényhatósági bizottsága kebelében e téren megindult mozgalom által előreláthatólag támogattatni fog. A községi oktatási intézményeinek statisztikája az 1883/4-iki évben a következő arányokat tünteti fel: A fiúiskolát látogatta 547, a leányiskolát 420, összesen 967 növendék. Tandíjmentes volt 540. téli ruhákban részesült 380. A talmud thorát 198 növendék látogatta. A hitoktatásban részesült ezen kívül 7967 növendék a gimnáziumok, reáliskolák, polgári és népiskolákba járó növendékek közül

— **A szegedi zsidó hitközség** évi jelentését vettük e héten. A terjedelmes és a hitközségi élet minden ágát felkaroló jelentésből kitűnik, hogy e községi a magyar zsidó hitközségek közt méltán foglal el első rangú helyet. A hitközségi ügyek valóban mintaszerű vezetéséért első sorban Dr. Rozsa Izó hitkgy. elnököt illeti, az elismerés a ki az előljárási többi tagjaival válvetve fáradozott a szegedi zsidó hitközséget virágzóvá tenni. Az előljárási tagjai Neubauser Jozsef, Dr. Czukor Ignác, Ausländer Simon, Milkó Jakab, Szobotka Vilmos, Dr. Engel Mór és Dr. Szivesy László.

— **Örvendetes jelek.** Ungvárról írják nekünk, hogy Dr. Österreicher Jakab ur az ottani korháznak köztiszteletben álló orvosa e napokban városi főorvossá választatott meg. Ez esetet levelezünk annak a ténynek konstataciója vegett említi, hogy Ungvárt a felekezetek közti surlodásnak még csak nyoma sincsen és hogy e város derék lakossága közé az antiszemita nem sikerült konkolyt hinteni.

— **Szentesről** írják nekünk, hogy az ottani zsidó hitközségi választások alkalmából az eddig hitközségi elnök lemondása folytan, Dr. Zuckerman Soma választatott elnöké. Dr. Zuckerman nagy képzettségű fiatal orvos, ki minden tekintetben érdemes a bizalomra, melyet hitkonai belé helyeztek. A derék elnök mellett Feiler Márton mint alelnök és Gunszt Lipót mint pénztárnok működnek.

„Az Anker“ élet- és járadék biztosító társaságnál 1884. Január hóban benyújtatott összesen 705 bevallás 1,525,494 frt biztosítandó összeggel és pedig: 425 bevallás 832,595 frttal halálesetre, és 280 bevallás 692,899 frttal életre. Kiállítva lón 432 kötvény 746,044 frttal halálesetre, és 311 kötvény 716,180 frttal életre; összesen tehát 743 kötvény 1,462,224 frttal. A havi bevétel volt 172,620 frt haláleseti díj, és 271,589 frt bevételekben, összesen: 444,209 frt. Halálesetekért kifizettetett 38,043. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizettetett 12,208,546 frt, és az 1871—83-ik túlélésitársulás (Associatio) eredménye 23,601,575 frt volt. Vezérügynökség: Budapest. Gizella-tér 6. szám.

Szerkesztői üzenetek.

Főt. Liebermán K. rabbi urnak Máté Szalka. A mult heti számban megjelent becess levele február hó 21-én már kezeink közt volt s így nagyon természetes, hogy két nappal később vagyis február 23-án nem iratathatott. A szedő szekrény demonstráció tréfája volt az egész.

T. J. urnak Miskolcz. Dr. Bloch florisdorf rabbi urnak elkáld:ük.

G. urnak Szentes. Egész terjedelmében nem adhatuk.

B. Zs. urnak Jászberény. Térhiány miatt elmaradt. A jövő számban közöljük.

HIRDETESEK.

Pályázat.

A nagyváradi izraelita hitközségnél az 1884. évi szeptember elsejére betöltendő főkantori állásra pályázat nyitattik.

Kivántatik, hogy a pályázó zeneképzett, úgy a korszerű énekar- és orgonakisérettel való, valamint az ó-zsidó módszerű előimádkozásban teljesen jártas legyen, — továbbá, hogy a rendes kantori teendőkön kívül az énekkart naponta és az elemi népiskolákba járó tanulókat hetenkint két órán át az énekben rendszeresen oktassa.

Javadalmazása: a szokásos mellékdíjakon kívül 1000 forint évi fizetés és 250 frt lakbér-átalány.

A pályázók felkéretnek, hogy szakképzettségüket, ezelőtti és jelenlegi alkalmazásukat, családi viszonyaikat, korukat és vallás-erkölcsi magukviselését igazoló bizonyítványokkal ellátott kérvényeiket legkésőbb f. évi április első napjáig alulírottához beküldeni sziveskedjenek.

Próba-előadásra csak az e célra meghívandók jelenhetnek meg s az utiköltségek csak a megválasztottnak fognak megtérítettni.

Nagyvárada, 1884. évi február 10-én.

Ausländer Simon,
egyháziügyi osztályelnök.

BÉCS! PARIS! LONDON!

Halljátok és csodáljátok.

A vagyonbukott „Nagy Anglo-Britt ezüstgyár“ tömeggondnok-sága az összes árukat még a becsáron is sokkal alább eladja. Az összegnek előleges beküldése vagy 8 frt 70 kr. utánvétele mellett igen csinos ét- és dessert service a legfinomabb angol-britt ezüsből (mely előbb 40 frtba került) kapható. Minden megrendelő az evőeszközök fehér színének megmaradásáról szóló 10 évi közösségi iratot nyer.

6 táblakés, jeles aczélpengével, 6 valódi angol-britt ezüstvilla, 6 masszív ang. britt ezüst evő-kanál, 6 f. ang. britt neh. ezüst kávéskanál, 1 db. ang. britt neh. ezüst evés-szedő, 1 db. mass. ang. britt ezüst szedő, 6 db. jeles ang. britt kés számoly, 6 db. mass. ang. britt ezüst dessert-kanál, 6 db. valódi ang. britt ezüst csemege-villa, 1 jeles bors-vagy czukortartó, 6 db. szép masszív tojás-tálca, 6 legfin. ang. britt ezüst tojás-kanál, 1 pompás ang. britt ezüst felszolgáló tálca 30 ctm. hosszú, 1 legfin. theaszűrő, 2 díszes salon gyertyatartó, 61 db = 8 frt 70 kr.

Annak bizonyítékául, hogy hirdetésem

nem szédelgésen

alapszik, czennel a nyilvánosság előtt kötelezem magamat, ha az árúk nem tetszenek, azokat minden kifogás nélkül visszavállalni: így a megrendelés minden kockázatát nélkül jár.

A ki tehát jó és szolid árukat, nem pedig holmi silányságot akar pénzéért kapni, míg a készlet tart, bizalommal forduljon a következő címhez!

E. RABINOVITSCH

Wien, II. Gr. Schiffamtsgasse 20.

Tisztító-por a főnebbi evőeszközökhöz nálam kapható. Egy doboz ára 15. kr. **Fiókok: Páris és Londonban,**

A lakások

tisztán és rendben tartása minden házban

a legtöbb fáradságot okoz.

Végtelen fáradozás után sikerült egy

lakás tisztító-intézetet

alapítanunk, mely a t. háziasszonyokat ezen fáradságtól megkíméli. — Lakások rendbentartására, szobatisztításra, butorporolásra, ablaktisztításra stb. intézetünk a legolcsóbban vállalkozik. — Szobatisztításra külön osztályt rendeztünk be. Havi vagy évi bérletek a legolcsóbb áron.

Kiváló tisztelettel

Az első budapesti
ált. lakás tisztító-intézet.
IRODA: Váci-körút 1.

Bátorkodom ezennel tiszteletteljesen közzétenni, hogy a **Wertheim M.-féle** üziethelyiséget az „arany csizmához“ **Károlykaszárnya, Károly-körut** átvettem, és valamint a **Károlykaszárnya 17. sz. a.** létező **czípuüzletemet**, szintén a „**Párizsi czípuhöz**“ czimezve fogom tovább vezetni. A bennem 18 év óta helyezett bizalomért hálás köszönetemet kifejezvéen kérem, azt irányomban továbbra is fentartani és én azon leszek, hogy azt minden iránybani **szolidaság** által megérdemljem.

Tisztelettel

Schwarz József.

Károlykört, a Rosner-féle kávéház mellett

ajánlja gazdagon felszerelt czípu gyári raktárát nagyban és kicsinyben, saját készítmény ital legjobb és legolcsóbb árúknak elismertetett, alapított 1866-ik évben.

Hölgyek számára.

Comod czípu, finom nemezéből	— — — —	frt 1.20-tól	frt 1.40-ig
Zug-czípu, dupla talppal	— — — —	frt 3.50-tól	frt 3.80-ig
Finom vikszbőr zug-czípu, erős, dupla talppal gondolt	— — — —	— — — —	— — — —
legjobb fajta	— — — —	frt 4.00-től	frt 4.50-ig
Finom posztó-czípu, vikszbőrrel v. bagariával borítva	— — — —	frt 4.50-től	frt 5.00-ig
Ugyanaz orosz lakkal borítva	— — — —	frt 5.00-től	frt 5.50-ig
Sílon lak czípu, nagyon finom	— — — —	frt 4.50-től	frt 5.00-ig
Valódi „oros” bagaria csizma egy darabból vízmentes	— — — —	frt 4.50-től	frt 5.00-ig
igen tartós	— — — —	frt 9.00-től	frt 11.00-ig

Uruk számára.

Házi czípu finom nemezéből, sarokkal	— — — —	frt 1.00-től	frt 1.20-ig
Nemez comod czípu hajtókával, igen elegáns, finom nagy csokorral	— — — —	frt 1.80-tól	frt 2.20-ig
Nemez séta-czípu, kötni vagy zuggal két oldalán	— — — —	frt 2.00-től	frt 2.50-ig
Finom bőr zug-czípu, 16 cm. magas, nemezbelés, dupla talp, a legjobb zerge-, chagrin- vagy borjubőr	— — — —	frt 3.50-től	frt 3.80-ig
Legfinomabb női posztó-czípu 16 cm. magas, zerge- vagy borjubőrrel borítva	— — — —	frt 3.80-től	frt 4.00-ig
Ugyanaz orosz lakkal fejelve	— — — —	frt 4.00-től	frt 4.20-ig
Legfinomabb bundaczípu, kötni, bárnybőrrel bérelve, brabant díszítés, bőr, bárny v. posztó	— — — —	frt 4.50-től	frt 5.00-ig
Legnagy. választ. bálczípuokban színes szatimból	— — — —	frt 1.80-tól	frt 2.50-ig

Minden fentnevezettek előálló varrott talppal párja 50 krral drágábbak, továbbá nagy raktár leány-, fiu és gyermekeczípukból a legolcsóbb árakon. Megbízások a vitéről utánvétellel pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek. Nem illők készséggel kicseréltetnek.

Képes árjegyzékek bérmentve.

HIRDETESEK

felvételnek

az „Egyenlőség“ kiadóhivatalában
Széchenyi utca 10. sz.

Csak új kalapok

a legdivatosabb forma, legjobbművészetpontosan készítmittot f. y. árakon.

urak és fiúk számára **frt. 1.80**

Selyem cylinderek és Chapann-Clapques számára **frt. 3.80**

Valódi angol cylinderek és Aljaz-Chapeaux számára **frt. 6.80**

Budapest Sugárút 2 (Fonctiere-épület)

Bécs Mariahilferstrasse Nr. 22 (Stäufkasárnya)

London Southwark Street (Winchester House)

Three Shilling Hats.

